

Nacionalna preventivna akcija

ZAČETEK ŠOLSKEGA LETA

AKCIJSKI PROGRAM

1. september 2017

Avgust 2017

JAVNA AGENCIJA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARNOST PROMETA

**vozimo
pametno**
AGENCIJA ZA VARNOST PROMETA

1. UVOD

V okviru nacionalne preventivne akcije Začetek šolskega leta, ki jo na nacionalni ravni koordinirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Javna agencija RS za varnost prometa, so različni državni organi in institucije, tudi v sodelovanju z nevladnimi organizacijami, pripravili aktivnosti za zagotavljanje prometne varnosti otrok ob začetku novega šolskega leta ter na šolskih poteh.

Aktivnosti so namenjene varovanju otrok in mladostnikov v prometu ter posebej varnosti otrok na šolskih poteh, ko po počitnicah ponovno vsakodnevno vstopajo v promet. S temi aktivnostmi želimo tudi opozoriti vse druge udeležence v prometu k strpnosti in dobremu zgledu.

Otroci spadajo med ranljivejše skupine udeležencev, saj so zaradi svojih razvojnih značilnosti še posebno ogroženi v prometu. Prometna vzgoja otrok je odgovorna naloga tako staršev, učiteljev, strokovnih organizacij ter nadzornih organov in civilne družbe.

V okviru akcije Začetek šolskega leta bodo sodelovali: Javna agencija RS za varnost prometa, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, vzgojno-izobraževalni zavodi, občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, Policija, Inšpektorat RS za promet, Zveza združenj šoferjev in avtomehanikov Slovenije ter drugi.

Vizija 0, ki je izhodišče Nacionalnega programa varnosti cestnega prometa 2013-2022, je prav na področju varnosti otrok edini moralno sprejemljiv, možen in uresničljiv cilj, za katerega bi morala družba narediti s svojimi institucijami in ukrepi vse, da bi ga dejansko uresničila.

Ključno za uresničevanje tega cilja je načelo celovitega pristopa do varnosti cestnega prometa, saj morajo ukrepi in aktivnosti obsegati tako prometno- vzgojne dejavnosti in izobraževanje ter osveščanje, nadzor nad ravnanjem, varno in sodobno infrastrukturo za zaščito ranljivejših skupin udeležencev. V slovenskem prostoru so aktivnosti za večjo varnost otrok tradicionalno zelo močno prisotne že več desetletij in se nekatere uspešno nadaljujejo vrsto let (rumena rutica, varne šolske poti, organizirani šolski prevozi, kresničke, varovanje otrok na šolskih poteh ob začetku šolskega leta, nadzor, urejanje šolski poti, ukrepi za umirjanje prometa, načrti šolskih poti itd.).

2. CILJI IN NAMEN

Glede na namen akcije so v akciji opredeljeni naslednji cilji:

1. NIČ MRTVIH IN HUDO TELESNO POŠKODOVANIH OTROK IN MLADOSTNIKOV V STAROSTNEM OBDOBJU OD 0 – 18 LET OB ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA.
2. ZAGOTOVITI OTROKOM IN MLADOSTNIKOM VARNO ŠOLSKO POT IN IZOBRAŽEVATI UČENCE IN STARŠE, KAKO VARNO SODELOVATI V CESTNEM PROMETU
3. OPOZORITI IN OSVEŠČATI DRUGE UDELEŽENCE V PROMETU K ODGOVORNEMU IN VARNEMU RAVNANJU V PROMETU IN SKRBI ZA VARNOST OTROK IN MLADOSTNIKOV

3. ANALIZA STANJA

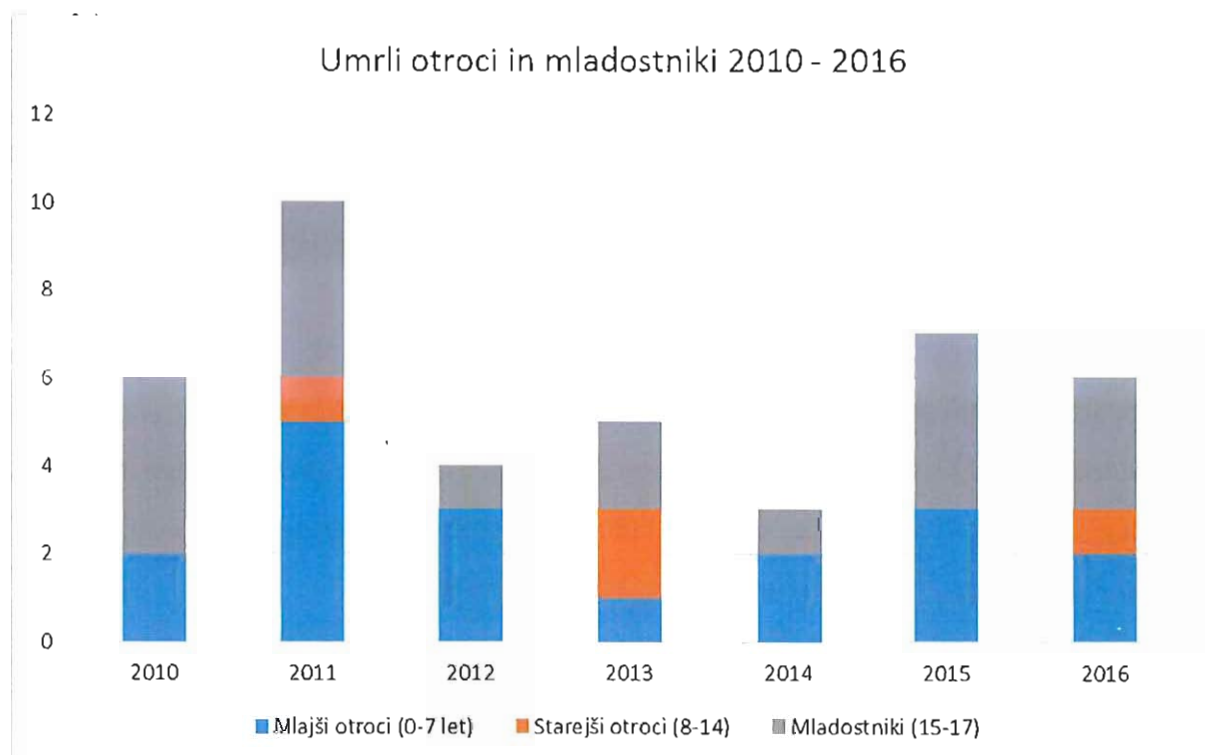
Po podatkih iz analize stanja varnosti otrok in mladostnikov za obdobje 2010 – 2016 so ključne ugotovitve naslednje:

- vsako leto na slovenskih cestah umre v povprečju 3 otroci v starosti 0 – 15 let, hudo poškoduje pa se okrog 36 otrok;
- 49 % mlajših otrok (0-7 let) umre ali utrpi najhujše poškodbe kot sopotniki v vozilih, sledijo sledijo pa pešci (41 %) in v manjši meri kolesarji in pešci (< 10 %);
- s starostjo (8-17 let) se povečuje delež poškodovanih starejših otrok in mladostnikov v drugih vlogah: 31 % voznikov motornih vozil (največ kolo z motorjem, motorno kolo, moped) 24 % potnikov, 24 % kolesarjev, ter 19 % pešcev;
- največ prometnih nesreč z udeležbo otrok se zgodi znotraj naselij (67 %);
- večina prometnih nesreč z udeležbo otrok in mladostnikov se zgodi v popoldanskih in večernih urah (62 % med 14.00 in 21.00 uro)
- mladostniki (15 – 17 let) so pogosteje udeleženi v prometnih nesrečah in utrpijo tudi več težjih posledic prometnih nesreč, prav tako so udeleženi v večih različnih vlogah v prometu v primerjavi z otroki (43 % kot vozniki enoslednega motornega vozila – kolo z motorjem ali motorno kolo, 26 % kot potniki, 16 % kolesarji, 12 % pešci);

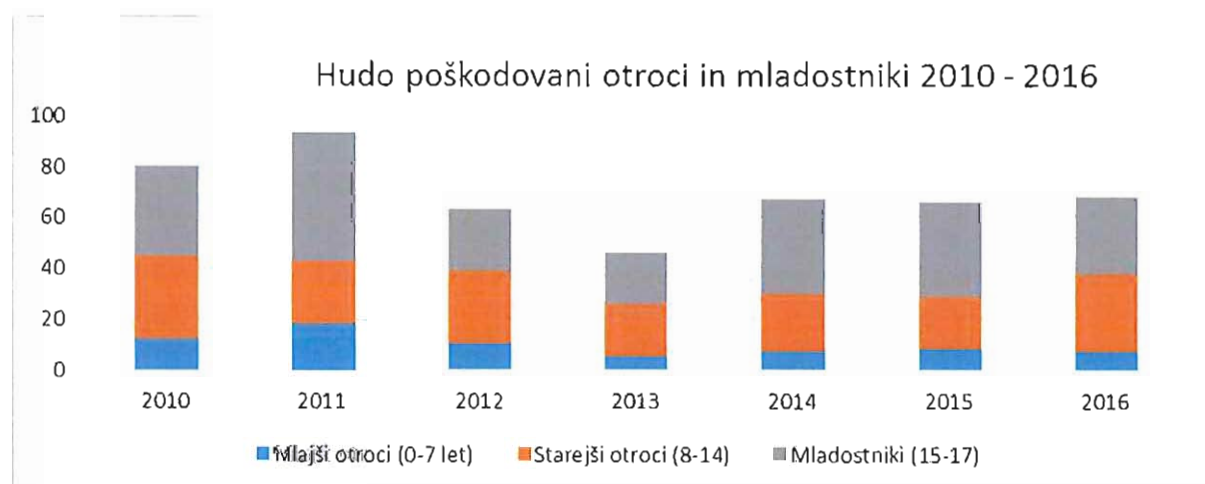
V zadnjih letih v povprečju na slovenskih cestah umre 5,8 (2010-2016) otrok in mladostnikov do 18. leta starosti letno, okrog 69 pa jih je hudo poškodovanih v prometnih nesrečah. Po raziskavi Poškodbe v Sloveniji (Inštitut za varovanje zdravja, 2013) so prometne nezgode vodilni vzrok prezgodnje umrljivosti otrok in mlajših odraslih. Nesprejemljivo je, da imamo v prometnih nesrečah žrtve med najmlajšimi otroci (0-7 let starosti), ki so v popolni odgovornosti odraslih, tako kot potniki v vozilih, ali kot pešci in kolesarji.

Otrokom in ranljivejšim udeležencem v prometu, peščem, kolesarjem in motoristom je potrebno nameniti posebno skrb in pozornost, zato morajo drugi udeleženci poskrbeti za njihovo varnost in prilagoditi svoje ravnanje. Na spodnjih slikah lahko vidimo, da so otroci in mladostniki (do 18. leta starosti) najpogosteje udeleženi v prometnih nesrečah in v njih huje poškodovani kot potniki v avtomobilih (skupno 27 % med huje poškodovanimi ter kar 44 % med smrtnimi žrtvami) v zadnjih 7 letih. Otroci in mladostniki bi morali biti med vožnjo vedno ustrezno zavarovani v otroških varnostnih sedežih in pripeti z varnostnimi pasovi.

V letošnjem letu 2017 beležimo 1 smrtno žrtev in 22 hudo poškodovanih med otroci do 15 leta starosti. Umrli je otrok iz skupine 0-7 let kot potnik, med hudo poškodovanimi je bilo 11 kolesarjev, 5 pešcev, 3 potniki in 2 voznika kolesa z motorjem. Pri mladostnikih 15-17 let so bile v 2017 že 3 smrtne žrtve, in sicer kar 3 potniki v avtomobilu ter en voznik kolesa z motorjem. Huje je bilo poškodovanih 28 mladostnikov, največ kot vozniki enoslednih motornih koles ali potnikov.

Slika 1: Smrtne žrtve med otroci in mladostniki po različnih starostih za obdobje 2010 - 2016.

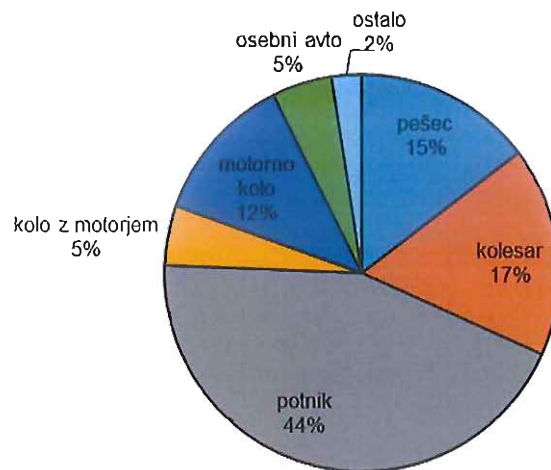

Slika 2: Hudo poškodovani otroci in mladostniki po različnih starostih za obdobje 2010 - 2016.

Iz podatkov je razvidno, da so mlajši otroci manj pogosto udeleženi v prometnih nesrečah, vendar so posledice teh nesreč težje v primerjavi s šolskimi otroci in mladostniki. Pri starejših otrocih je delež umrlih nižji kot pri mlajših.

Glede na udeležbo v prometu je v zadnjih 7 letih največ mrtvih med otroci in mladostniki v skupini potnikov (44 %), sledijo vozniki motornega kolosa ali kolosa z motorjem (17 %), kolesarji (17 %), pešci (15 %).

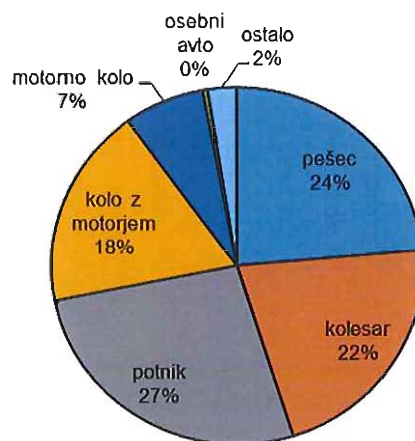
Umrli otroci in mladostniki po vrsti udeležbe skupaj 2010 - 2016

Slika 3: Prikaz števila otrok in mladostnikov umrlih v prometnih nesrečah glede na vrsto udeležbe za obdobje 2010-2016.

Pri najhujših poškodbah pa je največ udeležencev iz skupin potniki (25 %), vozniki kolesa z motorjem ali motornega kolesa (skupaj 25 %), sledijo pešci (24 %), kolesarji (22 %). Pri otrocih do 15. leta je največ hujših poškodb med potniki in pešci, pri mladostnikih pa se močno poveča število poškodovanih voznikov koles z motorjem ali motornih koles.

Hudo poškodovani otroci in mladostniki skupaj 2010 - 2016

Slika 4: Prikaz števila otrok in mladostnikov s hudimi poškodbami v prometnih nesrečah glede na vrsto udeležbe za obdobje 2010-2016.

Če si pogledamo razlike med različno starimi otroci in mladostniki v zadnjih 7 letih, je pri mlajših otrocih delež umrlih in hudo poškodovanih največji kot potniki v vozilu (49 %), sledijo pešci (41 %), ter v manjši meri kot kolesarji (6 %). Pri starejših otrocih se glede na vrsto sodelovanja v prometu situacija nekoliko spremeni, in sicer je največ umrlih in hudo poškodovanih kot kolesarji (35 %) in pešci (30 %), potniki v nekoliko nižjem deležu (21 %). Pri mladostniki 15 do 18 let so najpogosteje umrli ali hudo poškodovani kot vozniki kolesa z motorjem in motornega kolesa (skupaj 43 %), kot potniki 26 %, kolesarji 16 % in pešci 11 %.

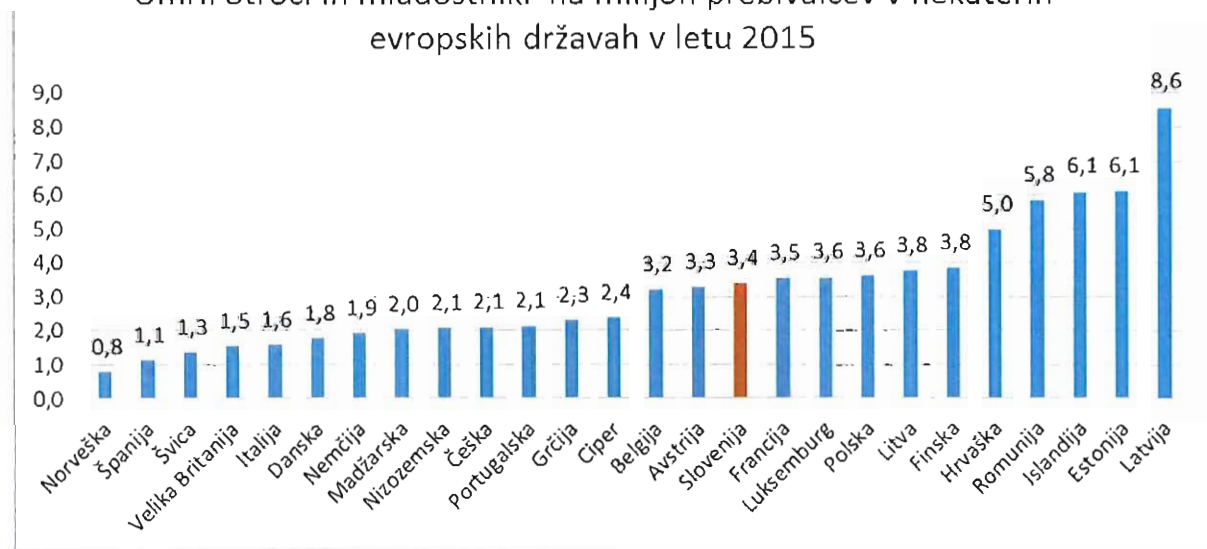
Glede na vrsto ceste so otroci najpogosteje udeleženi v prometnih nesrečah v naseljih (67 %), in sicer na cestah z uličnim sistemom (37 %) ter brez uličnega sistema (22 %), sledijo pa še lokalne ceste (9 %).

V jutranjih urah med 7-9 se zgodi 5,3 % prometnih nesreč z udeležbo otrok in mladostnikov, večina (62 %) pa v popoldanskih urah (od 14h do 21h), kar pomeni, da so v popoldanskem času otroci bolj ogroženi v prometu, predvsem v zimskem času.

Glede na delež prometnih nesreč s smrtnim izidom ali hujšo poškodbo najbolj izstopajo Osrednjeslovenska (22 %), Gorenjska, Savinjska in Podravska (po 13 %).

Glede na uporabo samozaščitnih sredstev pri otrocih umrlih ali hudo poškodovanih v prometnih nesrečah je 33 % otrok kolesarjev uporabljalo zaščitno kolesarsko čelado, polovica (52 %) potnikov je bilo ustrezno zavarovanih z varnostnim pasom ali otroškim sedežem, večina je uporabljala zaščitno čelado na motorju, mopedu ali motornem kolesu (77 %), ter samo 5 % je uporabljalo odsevnik, pri večini pa ni znano.

Umrlji otroci in mladostniki na milijon prebivalcev v nekaterih evropskih državah v letu 2015

Slika 5: Število umrlih otrok na milijon prebivalcev v državah EU v letu 2015.

Primerjava umrlih otrok v nekaterih evropskih državah uvršča Slovenijo s 3,4 umrlega otroka ali mladostnika na milijon prebivalcev malo nad povprečje med izbranimi evropskimi državami. Povprečje 26 evropskih držav znaša 3,2 umrlega na milijon prebivalcev. Najbolj varna je bila Norveška z 0,8 umrlega, sledile so ji Španija, Švica, Velika Britanija (1,5 ali manj). Opazimo lahko, da je v Sloveniji varnost otrok v povprečju držav.

4. PROMETNA VARNOST OTROK

Otroci so ogroženi v prometu

Naši otroci se dnevno vključujejo v promet. Srečujejo se s prednostmi in hkrati tudi z nevarnostmi sodobnega prometa.

Predšolski otrok: S prometno vzgojo ne odlašajmo!

Začnemo že med drugim in tretjim otrokovim letom, ko začnejo otroci aktivneje raziskovati okolje. S svojim ravnanjem in obnašanjem smo otroku vzor, kajti otroci nas opazujejo, želijo oponašati in tako pridobivajo pomembne izkušnje in znanja.

Tja do desetega leta še ne znajo in ne zmorejo samostojno sodelovati v prometu, kajti otroci doživljajo promet drugače, velikokrat jih premami kaj na drugi strani ulice in pozabijo na vsa pravila, pri hoji in teku še niso dovolj spretni, kaj šele da bi obvladali vožnjo kolesa tako dobro, da bi varno sodelovali v prometu. Otroci so manjši kot odrasli, zato ne vidijo čez parkirane avtomobile ali zabojnike za smeti. Pri hoji in teku še niso dovolj spretni, predvsem pa imajo otroci težave v prometu zaradi postopnosti zaznavnega in spoznavnega razvoja. In zato smo tukaj mi odrasli, starši, da poskrbimo za njihovo varnost, ter jih seveda učimo varnega ravnanja v prometu.

Ne smemo pozabiti, da otroci:

- Nimajo tako širokega vidnega polja kot odrasli in zato kasneje vidijo vozila, ki prihajajo z leve ali desne;
- Dobro slišijo, vendar ne vedo natančno iz katere smeri slišijo vozilo;
- Ne znajo dobro presojati hitrosti vozil in ocenjevati razdalj;
- Ne razlikujejo dobro pojmov npr. levo, desno;
- Ne zmorejo dolgotrajne koncentracije;
- Njihova pozornost se hitro preusmerja na objekte, ki jih pritegnejo in mimogrede jih kaj zmoti (hitro lahko pozabijo ali so videli vozilo, ki se približuje);
- Ne zmorejo posploševanj in uporabe splošnih pravil kot je npr. pravilo kako prečkamo cesto;
- Zaradi razvoja mišljenja otroci pogosto mislijo, da jih voznik vidi, če oni sami vidijo avto, ki se približuje, vendar to velikokrat ni res.

Zato je ogrožena tudi njihova varnost. Največ žrtev med otroci-pešci je v starosti do 4 do 7 let, ko še ne zmorejo vseh zahtev sodobnega prometa. Zato so jim potrebni pomoč, učenje, nasveti, vodenje in nadzor odraslih.

Zakon o pravilih cestnega prometa zato predpisuje, da otrok mlajši od 7 let ne sme samostojno sodelovati v prometu, ampak mora biti v spremstvu odrasle osebe.

Osnovnošolec: Postopno učenje in navajanje na samostojnost v prometu

Vstop otroka v osnovno šolo je pomemben življenjski mejnik. V vrtcu in prvih razredih osnovne šole se otroci pripravljajo in usposablajo za samostojno sodelovanje v prometu, saj bodo kasneje večinoma sami hodili v šolo in se sami vračali iz nje. Seveda ta priprava ni dovolj. Otrokom mora pomagati vse okolje, še posebej pa starši. Zato naj bo prometna vzgoja in izobraževanje aktiven in postopen proces!

Učenje otroka sodelovanja v prometu mora potekati postopoma: najprej otroku razložimo kakšno je pravilno vedenje, nato mu pokažemo in ob tem razlagamo, nato skupaj z njim izpeljemo pravilno vedenje, otrok naj ga ponovi in ob tem razlaga kaj počne. Otroka moramo za vsako pravilno vedenje pohvaliti. Za nepravilno vedenje pa ga popravimo in razložimo, kakšno je pravilno. Le tako otroka spodbujamo k pravilnemu vedenju. S svojim obnašanjem in ravnanjem smo otroku vzor, zato vedno upoštevajmo prometne predpise in se varno ravnajmo.

Otroka zaradi njegove majhnosti v prometu lahko hitro spregledamo. Kaj lahko ga skrije živa meja, parkiran avto ali kakšen drug predmet ob cesti. Zato otroka oblecimo v svetla oblačila. Pri slabi vidljivosti in mraku mora nositi kresničko, ki jo pripne ob žep ali torbico, da prosto niha in odseva svetlobo. Otroci v prvem in drugem razredu osnovne šole morajo celo šolsko leto nositi rumeno rutico, ki ostalim udeležencem sporoča, da so šele začetniki v prometu in da morajo biti zato še posebej previdni.

Otroci kot udeleženci v prometu

Najprej kot potniki v avtomobilih, nato kot pešci in kasneje tudi kot kolesarji. Srečujejo se s prednostmi in hkrati tudi z nevarnostmi sodobnega prometa.

Otrok – v avtu: Otrok v predšolski dobi sodeluje v prometu predvsem kot potnik in pešec, pa tudi na kolesu. Pomembno je, da je otrok prav na vsaki vožnji pripet v ustreznem otroškem sedežu primernem za njegovo težo in velikost. Če bomo starši dosledno pričakovali, da je otrok nameščen v sedežu, ter se tudi sami pripeli z varnostnim pasom (ne glede na katerem sedežu v avtomobilu sedimo) bo otrok brez večjih problemov in upiranja sprejel takšna pričakovanja. Ko otrok dopolni eno leto je verjetno skrajni čas, da dobi tudi nov sedež. Sedeže skupine 1 lahko namestimo spredaj in zadaj, obrnjeni so v smeri vožnje. Pomembno je, da preverimo, da je sedež zares trdno nameščen v avto z običajnim varnostnim pasom. Pa tudi otroka moramo trdno pripeti v sedež – tako da lahko med otrokovo telo in sponko le stežka potisnemo prste. Le tako bo otrok trdno pripet in varen pred večjimi sunki ob trkih. Najboljša je seveda uporaba isofix sistema nameščanja otroških sedežev v avto, ker se tako izognemo vsem morebitnim napakam pri namestitvi. Nekoliko večji otroci, ki prerastejo sedeže (okrog 4. leta starosti), morajo uporabljati posebne sedeže skupine II – t.i. jahači in običajni varnostni pas.

Otrok – pešec: Ko smo z otrokom v prometu kot pešci je pomembno, da vedno (če je le možno) uporabljamo površine namenjene pešcem, to je pločnike, prehode za pešce, semaforizirane prehode, podhode in nadhode.... Mlajšega otroka vedno držimo za roko, hodi pa naj po notranji strani, torej čimbolj stran od cestišča. Tako zmanjšamo verjetnost, da se nam otrok iztrga iz rok in nepričakovano steče na cesto. Pazljivi moramo biti tudi pri vseh izvozih iz garaž in dvorišč, saj so pogoste nesreče, da so otroci poškodovani prav ob vzratni vožnji vozila, ko voznik ne vidi otroka, ki se je nenadoma pojavil za vozilom. Prav tako je zelo pomembno, da otrok ne puščamo samih na otroških igriščih, ampak so zmeraj v spremstvu staršev ali drugih odraslih. Tako lahko preprečimo marsikatero prometno nesrečo.

Tudi otrok na rolerjih mora uporabljati površine kot pešec, nikakor pa ne sme rolati po cestišču. Ob tem mora seveda imeti tudi vso zaščitno opremo s ščitniki na rokah in nogah, ter seveda čelado na glavi.

Otrok – kolesar: Mlajše otroke (do sedmega leta) lahko v prometu vozite v posebnih kolesarskih sedežih, ki se namestijo na kolo. Tudi v tem primeru mora otrok nujno nositi kolesarsko čelado. Otroka učite, da mirno sedi privezan v kolesarskem sedežu, da vas ne ovira med vožnjo. Pazite tudi na otrokove noge, da mu ne zaidejo med napere. Za otroka je koristno, da čim hitreje obvlada

spretnosti potrebne za vožnjo kolesa (ravnotežje, ustavljanje, speljevanje), vendar v prometu ne sme sodelovati sam do dopolnjenega 10. leta starosti, ko bo lahko opravljal izpit za vožnjo kolesa. Velja torej, čim hitreje na kolo, ker tako otrok razvija spretnosti, in čim kasneje v promet, ker otrok še ni sposoben obvladovati zahtev prometa. Seveda moramo poskrbeti, da je kolo tehnično brezhibno in pravšnje velikosti za otroka. Otrok mora, ko sedi na kolesu z obema nogama doseči do tal. Med vožnjo s kolesom naj bo otrok primerno oblečen in mora vedno nositi kolesarsko čelado, ne glede na to, ali se vozi s triciklom, v sedežu na našem kolesu ali samostojno na kolesu po dvorišču. Kolesarske čelade učinkovito obvarujejo otrokovo (in našo) glavo pred morebitnimi posledicami ob padcu s kolesa. Tako otroka

učite doslednosti in bo kasneje privzel kolesarsko čelado kot nekaj samoumevnega. Kolesarska čelada je obvezna do 18. leta. Kolesarska čelada mora ustrezati velikosti otrokove glave. Namestimo jo tako, da sega 2-3 prste nad obrvmi (torej bolj naprej kot nazaj), da tako najbolje zaščiti teme glave. Čelada mora biti vedno pripeta s trakovi za zapenjanje, ki se dovolj tesno prilegajo bradi.

Za konec pa samo še tole. Izkoristite prosti čas z otrokom in ga dodatno pripravite na samostojno sodelovanje v prometu. Vzemite si čas in mu razložite pravila varnega ravnanja v prometu, mu jih pokažite v prometu in jih vadite z njim. Vsakič znova ga pohvalite za previdno in varno ravnanje, ter opozorite ob nepravilnem. Samo s takšnim načinom vzgoje bomo otroka dobro pripravili, da bo čez nekaj let lahko samostojno sodeloval v prometu kot pešec ali kasneje kot kolesar in voznik. In ne pozabite, da ste sami s svojim vedenjem in ravnanjem otroku lahko najboljši zgled.

Več si lahko preberete v naših knjižicah:

- Prvi koraki v svetu prometa
- Red je vedno pas pripet!
- Smernice za šolske poti

Priporočila staršem in drugim odraslim za večjo varnost otrok:

1. mlajši otrok (do 7. leta starosti, pa tudi kasneje v zahtevnejših ali novih prometnih situacijah) potrebuje spremstvo odraslega,
2. prvošolci in drugošolci morajo imeti obvezno rumeno rutico in kresničko skozi celo šolsko leto,
3. otroci naj uporabljajo načrtovane šolske poti, s katerimi se seznanijo v šoli in v sodelovanju s starši,
4. otroka odrasli poučimo in vzgajamo, katera šolska pot je varnejša in kako ustrezno varno ravna,
5. otrok hodi po pločniku, ali ob levem robu cestišča, če ni pločnika, cesto prečka samo na označenem prehodu za pešce ali pri zeleni luči na semaforju, ter vedno preveri (levo-desno-levo) ali je pot prosta,
6. starejši otroci naj poskrbijo za svojo vidnost ter upoštevanje prometnih predpisov, ter naj ne uporabljajo mobija v prometu,
7. otroci morajo biti med vožnjo vedno pripeti z varnostnim pasom in glede na višino (do 150 cm) nameščeni v ustrezen otroški varnostni sedež,
8. na šolskem prevozu otroci sedijo vsak na svojem sedežu pripet z varnostnim pasom ter torbico na tleh poleg sebe,
9. na kolesu morajo imeti otroci obvezno kolesarsko čelado, saj bistro glavo varuje čelada, zakonska določba velja tudi za mladostnike do 18. leta,
10. otrokom smo s svojim ravnanjem zgled, zato poskrbimo, da smo vedno pripeti, strpni in skrbni do drugih udeležencev v prometu.

5. NAČRTOVANI UKREPI

Zap. št.	VRSTA UKREPA	IZVAJALEC	ČAS IZVEDBE	KRAJ IZVEDBE	OPOMBA
1.	Koordinacija aktivnosti in priprava akcijskega načrta Začetek šole	AVP, MIZŠ	Avgust 2017		
2.	Medijske aktivnosti glede začetka šole in varnosti otrok	AVP, MIZŠ, MZI, drugi sodelujoči v akciji	Avgust, september 2017		Sporočilo za javnost, medijski prispevki, lokalna glasila
3.	Preventivni dogodek ob prvem šolskem dnevu Poskrbimo za varnost otrok v prometu	AVP	1. september 2017	Ljubljana	na OŠ Koseze z udeležbo ministra MZI, ministrice MIZŠ, direktorja AVP in župana MOL
4.	Usposabljanje in promocija Smernic šolskih poti za pripravo učinkovitih načrtov	AVP	Avgust, september 2017		Izvedena usposabljanja: 24.8.2016 v Ljubljani, 130 udeležencev, v sodelovanju s SPV Novo mesto, 25.8.2016, udeleženci: predstavniki občinskih SPV, učitelji in policisti; smernice javno dostopne na Portalu SPV
5.	Zagotovitev 212 troznakov Šolska pot za vse občine v Sloveniji	AVP	Avgust 2017		AVP bo vsem slovenskim občinam podelila po 1 troznak Šolska pot.
6.	Zagotovitev dodatne opreme in gradiv za večjo varnost otrok v izbranih 19 občinah na podlagi javnega poziva	AVP	Avgust, september 2017		Na podlagi javnega poziva bo AVP izbranim 19 občinam podelila v brezplačno uporabo 50 troznakov Šolska pot, 108 kolesarskih čelad za osnovne šole, 216 odsevnih telovnikov L za učence pri usposabljanju za vožnjo kolesa ter 6.000 eur za izvedbo dodatnih aktivnosti v 3 občinah.
7.	Izvedba spletnega portala Načrti šolskih poti za	AVP	Avgust – december		Spletna platforma šolskih poti

	pregled na nacionalni ravni		2017		nudi boljši pregled nad področjem urejanja šolskih poti v Sloveniji in na ravni občin ter ponuja koristne informacije o prihodih v šolo za učence, učitelje, starše in drugo zainteresirano javnost.
8.	Izvedba digitalizacije načrtov šolskih poti za do 18 osnovnih šol v izbranih občinah na podlagi javnega poziva	AVP	September – december 2017		V 19 občinah bodo za 1-2 osnovni šoli izvedena pregled šolskih poti ter digitalizacija načrtov s spletno aplikacijo, ob začetku šole bodo predstavljene za 4 šole.
9.	Zagotovitev in distribucija preventivnih gradiv za lokalno raven (knjižice Prvi koraki v svetu prometa za prvošolce, plakati in letaki Šolska pot, plakati Poskrbimo za otroke)	AVP, občinski SPV	21.8. – 10.9.2017	Po Sloveniji	Skupno bo zagotovljenih 30.000 knjižic Prvi koraki, 4.000 plakatov ter 10.000 letakov.
10.	Večji preventivni dogodki na lokalni ravni z osveščanjem glede varnosti otrok v prometu	AVP	1.9. – 6.10.2017		Skupno izvedenih 10 dogodkov po mestnih občinah (Velenje, Koper, Kranj, Maribor, Ptuj, Murska Sobota, Nova Gorica...)
11.	Zagotovitev 15 prikazovalnikov hitrosti Vi vozite znotraj naselij za umirjanje hitrosti	AVP, Intermatic, Sipronika	Avgust – september 2017	Po izbranih občinah iz razpisa	
12.	Sofinanciranje 6 projektov nevladnih organizacij za večjo varnost otrok in mladih	AVP	Skozi leto	Po Sloveniji	AVP v letu 2017 sofinancira 6 projektov nevladnih organizacij v akciji Začetek šole in varnost otrok v skupni vrednosti 24.200,00 eur: - ZZŠAM s projektom Varovanje otrok na šolskih poteh - Neodvisna ZŠAM s projektom Začetek šole - Zavod Varna pot s projektom Z znanjem do večje varnosti

						<ul style="list-style-type: none"> - Društvo Sobivanje za projekt Varno v vrtec in šolo - Društvo paraplegikov ljubljanske regije s projektom Različnost je zakon - Zavod 404 s projektom Elektronska kresnička
13.	Sofinanciranje projekta ZZŠAM: Šolska prometna služba - Podaljšana preventivna akcija varovanja otrok na šolskih poteh	AVP, ZZŠAM	11.-22.9.2017	Po Sloveniji	Prostovoljci ZZŠAM bodo na 50 šolah izvajali: Šolsko prometno službo do konca septembra na najbolj izpostavljenih točkah.	
14.	Promocija varnega sodelovanja otrok v prometu v lokalnih medijih	AVP, občinski SPV	25.8. – 10.9.2017	Po Sloveniji	Lokalna glasila, v Ljubljani v sodelovanju s SPV MOL 150 citylightov Poskrbimo za varnost otrok	
15.	Preventivne preglednice za mladostnike	AVP	September 2017		Vsi srednješolci 1. letnika srednjih šol bodo prejeli Preglednico s periodnim sistemom z vključenimi preventivnimi vsebinami za varno ravnanje mladih v prometu	
16.	Obvestilo in okrožnica šolam in vzgojno-izobraževalnim zavodom s poudarkom na varnosti učencev v cestnem prometu	MIZŠ	Avgust 2017			
17.	Nagovor ministrice ob začetku šole – vrtcem, OŠ in SŠ	MIZŠ	1. september 2017			
18.	Obveščanje na uvodnih in regijskih sestankih z ravnateljji OŠ	MIZŠ, Zavod RS za šolstvo, vzgojno-izobraževalni zavodi	September 2017			
19.	Spletno obvestilo in informacija glede izvajanja prometno-vzgojnih aktivnosti za varno mobilnost otrok	MIZŠ	September 2017	Spletne strani MIZŠ		
20.	Seznaniitev učencev in staršev z načrti varnejših šolskih poti in varnim ravnanjem na šolskih	MIZŠ, Zavod RS za šolstvo, osnovne šole	Začetek septembra 2017	Po OŠ	Na roditeljskih sestankih in urah oddelčne skupnosti,	

	poteh za različne načine prihoda					oglasna deska, šolska glasila, šolske spletne strani OŠ
21.	Sodelovanje na roditeljskih sestankih s starši in učenci	Policija		Avgust – september 2017	Po Sloveniji	
22.	Spremljanje prvošolcev po šolskih poteh	Policija		September 2017	Po Sloveniji	
23.	Izvedba poostrenih nadzorov hitrosti s ciljem umirjanja prometa v okolici šol in vrtcev (merilniki hitrosti znotraj naselij)	Policija		Avgust – september 2017	Po Sloveniji	
24.	Nadzor nad prečkanjem ceste, opremljenostjo koles in koles s pomožnim motorjem	Policija		Avgust – september 2017	Po Sloveniji	
25.	Nadzor nad uporabo varnostnih pasov in zadrževalnih sistemov za otroke v bližini šol	Policija		Avgust – september 2017	Po Sloveniji	
26.	Pregled prometne signalizacije in talnih označb na šolskih poteh in v okolici šol	Policija		Avgust – september 2017	Po Sloveniji	
27.	Kontrola šolskih avtobusov in kombijev za prevoze otrok ter na izlete in treninge	Policija		Celo šolsko leto	Po Sloveniji	
28.	Presoja šolskih poti s tehničnimi komisijami občinskih SPV (sodelovanje in usmerjanje dela občinskih SPV, strokovna podpora)	Policija		Avgust 2017	Po Sloveniji	
29.	Izvajanje aktivnosti povezanih z nadzorom nad določbami Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (prepoved kajenja v vozilih ob prisotnosti oseb mlajših od 18 let)	Policija		September 2017	Po Sloveniji	
30.	Poostreni nadzor prevozov šoloobveznih otrok po določenih ZPCP, ZDCOPMD in ZMV.	Inšpektorat RS za infrastrukturo		September - oktober 2017	Po Sloveniji	V okviru rednih nalog
31.	Urejanje in pregledi šolskih poti, izvajanje presoje ogroženosti otrok in organiziranje šolskih prevozov, sodelovanje pri pripravi načrtov šolskih poti	Občinski SPV, lokalne skupnosti, osnovne šole		Avgust – september 2017	Po Sloveniji	
32.	Organizacija in koordinacija prostovoljcev za varovanje otrok na šolskih poteh v prvih 14 dneh	Občinski SPV, prostovoljci (društva, upokojenci, gasilci, starši)		1.-15.9.2017	Po Sloveniji	V večini občin poteka varovanje otrok v prvih 10 dneh, vključenih okrog 700 prostovoljcev
33.	Pregled prehodov za pešce na območjih varnih	Društvo mestnih, občinskih		14.8-31.8.2017	Območje RS	Poročilo o aktivnostih,

	poti v šolo	in medobčinskih inšpektorjev Slovenije		ugotovitev in ukrepih
34.	Delavnice 4 prometna deteljica, Južna cesti, 5x stop je cool in sodelovanje na 3 dogodkih	Zavod varna pot	September 2017	do 15.9.2017
35.	Aktivnosti Varno v vrtec in šolo – natečaj, revija Sobivanje, delavnice po vrtcih in šolah	Društvo Sobivanje	September 2017	
36.	Promocija različnosti med šolarji z izvedbo 4 dogodkov	Društvo paraplegikov ljubljanske regije	September 2017	Dogodki bodo potekali 13.9., 18.9., 22.9. in 23.9.2017

6. MEDIJSKE AKTIVNOSTI

Pred pričetkom akcije bodo usklajena skupna sporočila in aktivnosti v času akcije, ki se prične 1. septembra 2017. Pred pričetkom šolskega leta bo pripravljeno sporočilo za javnost z opisanimi ključnimi aktivnostmi.

Na prvi šolski dan 1. septembra 2017 bo potekal tudi osrednji preventivni dogodek na OŠ Koseze v Ljubljani, s sprejemom prvošolcev in njihovih staršev. Dogodka se bodo predvidoma udeležili minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič, ministrica za izobraževanje dr. Maja Makovec Brenčič, direktor AVP mag. Igor Velov ter župan MO Ljubljana Zoran Jankovič.

V času akcije bodo izvedene tudi druge medijske aktivnosti:

- objave sporočil za javnost na spletnih straneh posameznih nosilcev in sodelujočih v akciji
- medijske aktivnosti in dogodek na prvi šolski dan 1. september 2016
- medijske aktivnosti na lokalni ravni preko sodelovanja z občinskimi SPV
- promocija preventivnih radarskih tabel kot ukrepa za umirjanje prometa na šolskih poteh (v okviru razpisa Skupaj za večjo varnost)
- objave s strani Policije ob vsakodnevnih jutranjih poročanjih v okviru sodelovanja z radijskimi postajami
- seznanjanje javnosti o poteku akcije in morebitnih posebnostih
- predstavitev posameznih aktivnosti v okviru različnih medijev (radio, tiskani mediji in televizije, dnevno informativni programi, programske vsebine)

Ključna sporočila, ki jih želimo poudariti so:

- otroci so ranljivejši udeleženci v prometu,
- poskrbimo za njihovo varnost v prometu z odgovornim in varnim ravnanjem,
- urejamo šolske poti ter zagotovimo večjo varnost otrok na poti v šolo

Posamezni partnerji bodo svoje aktivnosti dodatno predstavljali v okviru medijskega prostora z namenom promocije varnosti otrok in odgovornosti posameznih nosilcev nalog iz Nacionalnega programa varnosti cestnega prometa.

Na Javni agenciji RS za varnost prometa so za večjo varnost otrok na šolskih poteh pripravili:

- uveljavljanje Smernic za šolske poti pri izvedbi in urejanju na lokalni ravni ter pripravi Načrtov šolskih poti na osnovnih šolah,
- vsem slovenskim občinam bomo podarili 1 troznak Šolska pot, ki opozarja voznike na izstopajoče mesto na šolski poti in prisotnost otrok,
- izvedba spletne platforme za pregled šolskih poti na nacionalni ravni po posameznih občinah in osnovnih šolah, ki imajo izvedene Načrte šolskih poti,
- dodatne aktivnosti in podporo osnovnim šolam pri izvajanju programov prometne vzgoje in izvedbi prometnih dni na šolah,
- tradicionalno zagotavljanje preventivnih gradiv za prvošolce in opozoritev,
- podpora projektu Šolska prometna služba z dodatnim varovanjem otrok na 50 osnovnih šolah po Sloveniji v sodelovanju z ZŠAM.

7. POVZETEK IN ZAKLJUČEK

Otroci in mladostniki v prometu še vedno ostajajo ogroženi v prometu, saj so prometne nesreče glavni razlog prezgodnje umrljivosti. Glede na vrsto udeležbe so otroci najbolj ogroženi kot potniki v avtomobilih, prav tako se največ nesreč z udeležbo otrok in hujšimi posledicami zgodi v naseljih. Večina nesreč z udeležbo otrok se zgodi v popoldanskem času, med 15h in 19 h.

V okviru nacionalne akcije Začetek šolskega leta, ki tradicionalno poteka v vseh slovenskih šolah, lokalni ravni ter z medijskimi aktivnostmi na nacionalni ravni, opozorimo na problematiko otrok v prometu, zagotavljamo varne šolske poti, njihovo urejanje, osveščanje in informiranje otrok, staršev in drugih udeležencev v prometu. Vsi otroci prvošolci bodo prejeli tudi rumene rutice in knjižice Prvi koraki v svetu prometa. V začetnih dneh pa bodo potekala tudi varovanja otrok na šolskih poteh s sodelovanjem številnih prostovoljcev. Akciji se pridružujejo tako Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Javna agencija RS za varnost prometa, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, prometni inšpektorat, Zavod RS za šolstvo, občinski Sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, Policija in občinska redarstva in inšpekcijske službe, ter nevladne organizacije s svojimi prostovoljci. Otroci spadajo med ranljivejše skupine udeležencev, saj zaradi svoji razvojnih značilnosti drugače dojemajo promet in prometne zahteve, zato je odgovornost odraslih, da poskrbijo za njihovo varnost.

Mag. Igor Velov
Direktor AYP

